

Palvelusetelit valinnanvapauden mahdollistajana erikoissairaanhoidossa

Hans Ramsay
Vastaava ylilääkäri
HYKS, Operatiivinen tulosyksikkö,
Pään ja kaulan alueen kirurgia

1

Miten potilas on voinut aikaisemmin itse toteuttaa valinnanvapautta erikoissairaanhoidossa?

#

Maksamalla hoitonsa itse = hakeutumalla yksityissektorille

2

Miten me erikoissairaanhoidon
järjestäjinä voimme lisätä potilaan
valinnanvapautta?

Vastaus: Palvelusetelillä

3

Tulevaisuudessa vapaa liikkuvuus
lisää valinnanvapautta julkisen
sektorin sisällä

- Palveluseteli mahdollistaa
"kontrolloidun" valinnanvapauden
myös yksityiselle sektorille

4

Mistä palvelusetelissä on kysymys?

5

Palveluseteli

Potilas maksaa palvelusta setelillä + omavastuusuudella

6

Hinnoittelu

7

Palvelusetelin hinnoittelun elementit

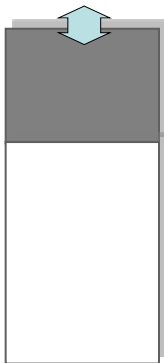
- Palvelun hinta = Palveluntuottajalle palvelusta maksettava hinta, joka muodostuu kunnan maksamasta osuudesta (palvelusetelin arvo) ja asiakkaan maksamasta osuudesta (asiakkaan omavastuu)
- Palvelusetelin arvo = kunnan maksama osuus palvelun hinnasta. Arvo voi olla sidottu asiakkaan tuloihin (tulosisidonnainen) tai kaikille asiakkaille yhtä suuri (tasasuuruinen)
- Asiakkaan omavastuu = asiakkaan maksama osuus palvelun hinnasta
- Hintakatto = palvelusta palveluntuottajalle maksettava enimmäishinta, johon sisältyy kunnan maksama osuus ja asiakkaan omavastuu
- Markkinahinta = palvelusta palveluntuottajalle maksettava hinta, joka määräytyy markkinoiden ehtoilla

8

Markkinahinta, tasasuuruinen seteli

Asiakkaan omavastuu
riippuu
markkinahinnasta

Palvelu-
setelin arvo
kaikille sama

9

Hintakatto, tasasuuruinen seteli

Palveluntuottaja määrittää
hinnan hintakaton puitteissa

Asiakkaan omavastuu
riippuu palvelun
hinnasta; hintakatto
asettaa maksimin

Palvelu-
setelin arvo
kaikille sama

10

Hinnoitteluperiaatteesta päättäminen on ideologisesti ja poliittisesti värittyä asia

11

- Hintakattomalli takaa että potilaan maksuosuus on sama (tai pienempi) kuin julkisella sektorilla. Kyse on näin julkisen sektorin vaihtoehtoisesta järjestämistavasta (ilman taloudellisia seuraamuksia potilaalle)
- Esimerkkinä Husin kaihikirurgian palveluseteli

12

Husin kaihikirurgian palveluseteli

750 euroa

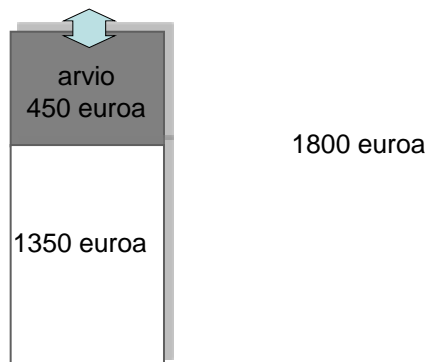

13

- Markkinahintainen järjestelmä on julkisen sektorin ja yksityisen sektorin "hybridi", jossa potilas (valitsemalla setelin) tietoisesti ottaa suuremman rahoitusvastuun itselleen
- Esimerkkinä "Kuusamon malli"

14

Kuusamon malli Markkinahinta, tasasuuruinen seteli

15

Sisältö ja laatu

16

Ennen toiminnan aloittamista on päätettävä:

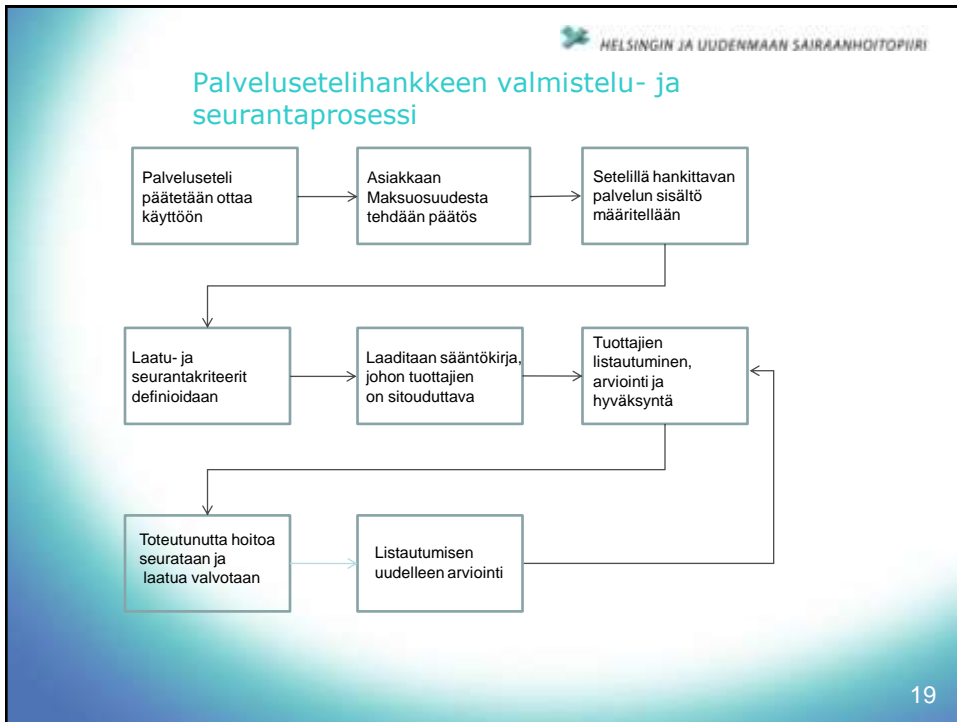
- Mitä palveluja setelillä hankitaan
- Mitkä ovat tuottajan velvoitteet
- Mitkä ovat laatuvaatimukset
- Miten komplikaatiot hoidetaan
- Miten palvelua seurataan
  - tulokset
  - komplikaatiot
  - asiakastyytyväisyys

17

Kaihikirurgian sääntökirjan keskeiset osat

- Poissulkukriteerit
- Palvelun sisältö
- Komplikaatioiden hoito
- Laatuelementit

18

 HELSINGIN JA UUDENMAAN SAIRAANHOITOPIIRI

Ongelmia ja epäkohtia

20

Husin malli

- Onko hinta riittävä tuottajan riskiin nähden
- Ovatko säännöt liian tiukat
- Hankkeen jatkuvuus epävarma(?)

21

Kuusamon malli

- Palvelun hinta korkea
- Asiakkaan maksuosuus korkea
- Onko palvelun sisältö määritelty?
- Onko komplikaatioiden hoidosta sovittu?

22

Ylöjärven malli

- Suuri määrä erikoisalojakäyntejä ja toimenpiteitä
- Hintavaihtelu viittaa siihen, että sisältö vaihtelee
  - suonikohjujen vaahtoruiskutus 230 € - 870 €
  - lääkkeellinen raskauden keskeytys 220 - 658 €
- Portinvartijana tk-lääkäri
- Onko "oman toiminnan" kiinteät kulut huomioitu?

23

Palveluseteli parhaimmillaan

- Lisää valinnanvapautta
- Laajentaa tuotantopohjaa
- Madaltaa raja-aitoja
- Lisää kustannustehokkuutta
- Parantaa laatua

24

Palveluseteli huonoimmillaan

- Lisää kysyntää
- Johtaa osaoptimointiin
- Siirtää maksuvastuuta potilaille
- Höllentää hoitokriteerejä
- Vaikeuttaa valvontaa
- Huonontaa laatua

25

Päätelmiä:

- Erikoissairaanhoidossa palvelusetelin käytön tulee olla erikoisalan valvonnassa
- Hoidon järjestämisen täytyy olla koordinoitua ja valvottua
- Asiakkaan maksuvastuuta ei pidä kasvattaa kohtuuttomasti

26

Kiitos!